

UZASADNIENIE

1. Potrzeba i cel uchwalenia ustawy

Celem projektu jest zapewnienie niezbędnego poziomu finansowania na realizację zadań i wykonywanie działań określonych w ustawie z dnia 30 sierpnia 2013 r. o dotacji przeznaczonej dla niektórych podmiotów (Dz. U. z 2025 r. poz. 74), dalej jako: ustawa, obejmujących w szczególności prace likwidacyjno-zabezpieczające oraz odwadniające realizowane przez beneficjentów dotacji tj.: Kopalnię Soli Bochnia Sp. z o.o. z siedzibą w Bochni, Kopalnię Soli „Wieliczka” S.A. z siedzibą w Wieliczce, Spółkę Restrukturyzacji Kopalń S.A. z siedzibą w Bytomiu, Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrzu, Kopalnię Siarki „Machów” S.A. w likwidacji z siedzibą w Tarnobrzegu oraz Agencję Rozwoju Przemysłu S.A. z siedzibą w Warszawie.

W związku z powyższym konieczne jest podwyższenie określonych w ustawie z dnia 27 listopada 2020 r. o zmianie ustawy o dotacji przeznaczonej dla niektórych podmiotów (Dz. U. poz. 2398), dalej „nowelizacja z 2020 r.”, maksymalnych limitów wydatków z budżetu państwa. Zostanie to zrealizowane poprzez zmianę brzmienia art. 4 ust. 1 pkt 5-7 nowelizacji z 2020 r. Aktualnie obowiązujące limity na lata 2025-2027 wynoszą odpowiednio w 2025 r. 127 064 000,00 zł, w 2026 r. 125 661 000,00 zł oraz w 2027 r. 122 781 200,00 zł.

Konieczność podniesienia limitów wynika ze zwiększonego zapotrzebowania na środki budżetowe i jest poparta bieżącą obserwacją przez ministra właściwego do spraw gospodarki surowcami energetycznymi stopnia realizacji ustawowych zadań. W celu określenia szczegółowych kwot przeprowadzono, we współpracy z beneficjentami, stosowne analizy.

I. Kopalnia Soli „Wieliczka” S.A. oraz Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrzu - kwoty wskazane w treści nowelizacji z 2020 r. są dla ww. podmiotów wystarczające.

II. Kopalnia Soli Bochnia Sp. z o.o. przedstawiła łączne zapotrzebowanie na środki w latach 2025-2027 w kwocie 73 511 152,00 zł, z tego 25 534 000,00 zł w 2025 r. (limit w ustawie: 25 534 000,00 zł), 24 231 000,00 zł w 2026 r. (limit w ustawie: 24 231 000,00 zł) i 23 746 152,00 zł w 2027 r. (limit w ustawie: 23 311 200,00 zł), tj. więcej o 434 952,00 zł w 2027 r. w stosunku do limitów zawartych w ustawie i zapotrzebowania na lata 2025-2027.

Dodatkowe środki zostaną wykorzystane na sfinansowanie zwiększonych kosztów realizacji zadań, w szczególności na likwidację wyrobisk poeksploatacyjnych. Powodem zwiększonego

zapotrzebowania na środki budżetowe jest znaczący wzrost cen energii elektrycznej, wzrost wynagrodzeń oraz wzrost cen usług i materiałów.

III. Kopalnia Siarki „Machów” S.A. w likwidacji przedstawiła zapotrzebowanie na środki w latach 2025-2027 w kwocie 17 300 000,00 zł, z tego w 2025 r. 5 500 000,00 zł (limit w ustawie: 5 000 000,00 zł), w 2026 r. 5 800 000,00 zł (limit w ustawie: 5 000 000,00 zł) i 6 000 000,00 zł w 2027 r. (limit w ustawie: 5 000 000,00 zł), tj.: więcej o 2 300 000,00 zł w stosunku do limitów zawartych w ustawie.

Konieczność zwiększenia dotacji w 2025 r. związana jest ze wzrostem cen energii oraz koniecznością opracowania dokumentacji projektowych dla dalszych koncepcji zabezpieczenia wyrobiska byłej Kopalni Siarki „Piaseczno”.

Natomiast zwiększenie limitów środków budżetowych w 2026 i 2027 r. uzasadnione jest wzrostem kosztów energii elektrycznej dla pompowni wód nadmiarowych z wyrobiska „Piaseczno” zwiększeniem kosztów wynagrodzeń oraz koniecznością opracowania niezbędnej dokumentacji. Ponadto, w przypadku 2026 r., zwiększenie kosztów związane jest z koniecznością wykonania przepustu na rowie odprowadzającym wodę do Wisły, a w 2027 r. koniecznością opracowania dokumentacji projektowych dla wyrobiska „Piaseczno”.

IV. Spółka Restrukturyzacji Kopalń S.A. - Oddział CZOK Pompownia „Bolko” przedstawiła zapotrzebowanie na środki w latach 2025-2027 w kwocie 122 951 100,00 zł, z tego: 62 251 100,00 zł w 2025 r. (limit w ustawie: 7 500 000,00 zł), 16 167 600,00 zł w 2026 r. (limit w ustawie: 7 500 000,00 zł) i 44 532 400,00 zł w 2027 r. (limit w ustawie: 7 500 000,00 zł), tj. o 100 451 100,00 zł więcej w stosunku do limitów zawartych w ustawie.

Zwiększenie kosztów wynika przede wszystkim z wyższego niż zakładano kosztu realizacji zadania pn. Zmiana systemu odwadniania ze stacjonarnego na głębinowy w latach 2025-2026 oraz konieczności przebudowy Stacji Oczyszczania Wód Kopalnianych (dalej SOWK) w 2027 r. Funkcjonujący obecnie stacjonarny system odwadniania wymaga przebudowy na system głębinowy. Zmiana systemu odwadniania ma służyć zmniejszeniu kosztów stałych związanych z zabezpieczeniem KWK „Bobrek”, zabezpieczeniu miast Bytom i Piekary Śląskie przed wzrostem poziomu wód gruntowych, zabagnieniami gruntów powierzchniowych, podtopieniami i zwiększonym ryzykiem przenikania wody w związku ze zmianami statyki górotworu w obrębie zrobów rud cynku i ołowiu. Zgodnie z aktualnymi założeniami koszt realizacji zadania polegającego na zmianie systemu odwadniania pompowni „Bolko” ze stacjonarnego na głębinowy w 2025 r. wyniesie 39 623 742,00 zł, a w 2026 r.

1 637 500,00 zł. Koszt przebudowy Stacji Oczyszczania Wód Kopalnianych Spółka oszacowała na 36 189 600,00 zł w latach 2025-2027, z czego 5 700 200,00 zł w 2025 r., 489 400,00 zł w 2026 r. oraz 30 000 000,00 zł w 2027 r. Ponadto w 2025 r. zaplanowano kontynuację uzdatniania podłoża gruntowego stacji uzdatniania wód, którego całkowity koszt zgodnie z zawartą umową wynosi 5 210 800,00 zł.

Dodatkowo na zwiększenie limitów wpływ mają wyższe od pierwotnie zakładanych koszty energii elektrycznej oraz energii cieplnej, proporcjonalnie wyższy koszt wszystkich usług obcych oraz wyższy koszt wynagrodzeń.

V. Agencja Rozwoju Przemysłu S.A.

W wyniku prowadzonych analiz, ARP S.A. złożyła zapotrzebowanie na środki budżetowe w latach 2025-2027 w łącznej kwocie 1 963 100,00 zł, z tego 634 900,00 zł w 2025 r. (limit w ustawie 310 000,00 zł) 655 900,00 zł w 2026 r. (limit w ustawie 310 000,00 zł) oraz 672 300,00 zł w 2027 r (limit w ustawie 310 000,00 zł), tj. łącznie więcej o 1 033 100,00 zł w stosunku do limitów zawartych w ustawie.

Zwiększenie przez Agencję limitów zostało oszacowane na podstawie planowanego wykonania umowy w roku 2025 z uwzględnieniem przewidywanego wzrostu cen towarów i usług w gospodarce, założonym na poziomie 3,3% w roku 2026 oraz 2,5% w roku 2027. Ponadto ARP S.A. wskazała, że środki wskazane w ustawie budżetowej na 2025 r. w wysokości 310 000,00 zł, nie zabezpieczą w pełni wydatków na realizację zadań w 2025 roku wynikających z ustawy. Brak środków może skutkować niepełnym wykonaniem zakresu prac nałożonych na Agencję, w szczególności w zakresie kontroli prawidłowości wykorzystania środków budżetowych.

2. Wskazanie różnic pomiędzy dotychczasowym i projektowanym stanem organizacyjnym i prawnym

W projekcie zmiany nowelizacji z 2020 r. został zwiększony limit środków budżetowych w latach 2025 - 2027. W 2025 r. założono zwiększenie limitu z kwoty 127 064 000,00 zł o kwotę 55 576 000,00 zł do kwoty 182 640 000,00 zł. W 2026 r. z kwoty 125 661 000,00 zł o kwotę 9 813 500,00 zł do kwoty 135 474 500,00 zł. W 2027 r. z kwoty 122 781 200,00 zł o kwotę 38 829 652,00 zł do kwoty 161 610 852,00 zł.

3. Źródła finansowania

Zwiększenie limitów wydatków wskazane w ustawie na lata 2025-2027 nie spowoduje zwiększenia wydatków z budżetu państwa. Przekazywanie środków będzie się odbywało w ramach limitu środków budżetowych dysponenta części budżetowej 48 gospodarka surowcami energetycznymi. Wysokość dotacji celowych i podmiotowych dla poszczególnych podmiotów objętych ustawą jest corocznie określana w ustawie budżetowej.

Wydatki na realizację zadań wykonywanych przez podmioty objęte ustawą, pokryte będą z części budżetu państwa, której dysponentem jest minister właściwy do spraw gospodarki surowcami energetycznymi (część 48 budżetu państwa), bez dodatkowego zwiększania ich limitu wydatków. Proponowane, w projekcie zmienianej ustawy, maksymalne limity wydatków będą wykorzystane pod warunkiem dostępności środków w planie finansowym części 48. Planowane kwoty wydatków są następujące w 2025 r. 182 640 000,00 zł, w 2026 r. 135 474 500,00 zł, a w 2027 r. 161 610 852,00 zł.

4. Data wejścia w życie ustawy

Zakłada się, że ustawa wejdzie w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

5. Oświadczenie o zgodności projektu ustawy z prawem Unii Europejskiej

Dotacje dla Kopalni Soli Bochnia sp. z o.o. i Kopalni Soli „Wieliczka” S.A. oraz Muzeum Górnictwa Węglowego stanowią pomoc publiczną. Pomoc udzielana jest w oparciu o wyłączenie zawarte w art. 53 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz. U. Urz. UE L 187 z 26.06.2014, str. 1, ze zm.), jako pomoc operacyjna na kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturowego.

Dotacje na rzecz Centralnej Pompowni „Bolko” i Kopalni Siarki „Machów” S.A. w likwidacji nie stanowią pomocy publicznej w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE (decyzja Komisji Europejskiej z dnia 15 października 2014 r. (C (2014) 7283 final) w sprawie pomocy państwa nr SA.37609 (2013/N) – Polska – Pomoc dla prac odwadniających w szybach zlikwidowanych kopalni na terenie Niecki Bytomskiej oraz pismo KE z dnia 15 stycznia 2018 r. dotycząca sprawy SA.48607 (2017/N) – Dotacja na rzecz Kopalnia Siarki „Machów” S.A. w likwidacji).

Projekt zmiany ustawy nie będzie wywierał wpływu na sytuację i konkurencyjność, gdyż zadania dotyczące pompowania wody ze zlikwidowanych kopalń, realizowane w ramach Pompowni „Bolko” w Bytomiu i odkrywkowego wyrobiska poeksploatacyjnego „Piaseczno”

nie są działalnością dochodową, lecz zapewniającą bezpieczeństwo mieszkańców i możliwość lepszego wykorzystania okolicznych terenów.

W przypadku Kopalni Soli Bochnia sp. z o.o. udzielane dotacje są przeznaczone na zachowanie dziedzictwa kulturowego poprzez utrzymanie, zabezpieczenie, ratowanie zabytkowych części kopalni oraz na likwidację części niezabytkowych. Ten typ działalności nie zaburza konkurencji, ponieważ wpływy ze sprzedaży biletów dla zwiedzających nie są w stanie pokryć w wystarczającym stopniu kosztów prac zabezpieczających, a zaniechanie prowadzenia prac może doprowadzić do destrukcji, czego następstwem będzie zagrożenie dla obiektów powierzchniowych Bochni i okolic, a także do wystąpienia niekontrolowanych zagrożeń naturalnych i górniczych, a nawet katastrofy górniczej.

Wprowadzone w projekcie ustawy zmiany będą miały korzystny wpływ na sytuację ekonomiczną i społeczną rodzin, gdyż pozwolą zachować miejsca pracy w objętych ustawą podmiotach.

Regulacja nie obejmuje swoim wpływem osób niepełnosprawnych oraz osób starszych.

Projekt ustawy będzie miał korzystny wpływ na działalność mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorców, ponieważ kontynuacja działalności wskazanych w ustawie podmiotów pozwoli na zachowanie współpracy gospodarczej i kontynuację działalności tych podmiotów.

Projekt będzie miał wpływ na jednostki samorządu terytorialnego, gdyż dotychczas prowadzone prace związane z odwadnianiem (Pompownia „Bolko” i wyrobisko poeksploatacyjne „Piaseczno”) doprowadziły do zwiększenia bezpieczeństwa powszechnego na znacznym terenie. Podobnie w odniesieniu do Kopalni Soli Bochnia sp. z o.o., prace zabezpieczające mają pozytywny wpływ na bezpieczeństwo mieszkańców Bochni i okolic.

Projekt ustawy nie zawiera przepisów technicznych, w związku z powyższym nie podlega procedurze notyfikacji w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597).

Projekt ustawy nie podlega obowiązkowi przedstawienia właściwym instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.